

Tekijänoikeudet ja yksityisyyden suoja monimediaisen materiaalin mobiilissa tuottamisessa

Omniassa suunnittelemme, testaamme ja arvioimme uusia oppimisympäristöjä yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Yhtenä ulottuvuutena on mobiilius ja sen mahdollistama opitun asian todentaminen autenttiossa tilanteessa, kuten työssäoppimispaikassa. Mobiiliudella tarkoitetaan mobiililaitteen, esim. kännykän, iPod Touch'in tai tablettitietokoneen hyödyntämistä oppimistilanteessa.

Mobiililaitteen avulla voidaan helposti tuottaa ja jakaa monimediaista materiaalia; kuvia, videoita, äänitiedostoja ja myös tekstejä muun muassa blogeina. Materiaaleja tuottamalla voidaan tallentaa autenttinen ympäristö, myös reaaliaikaisesti.

Kuvat ja videot voidaan jakaa internetissä välittömästi ja niistä voidaan käydä keskustelua esimerkiksi chat-palvelun avulla (<https://sites.google.com/site/avomobiiliopas/mobiililla-tuottaminen>). Kun materiaali on tarkoitettu jaettavaksi julkisella alustalla, koulun intrassa tai suljetulla alustalla internetissä, tulee ottaa huomioon tekijänoikeuksiin ja yksityisyyden suojaan liittyvät asiat.

Tekijänoikeudet ja käytössännöt

Valokuvien, äänen ja videon tallentajan on huomioitava tekijänoikeusasioiden lisäksi erilaisia yksityisyyden suojaan liittyviä lakeja. Tässä on 10 tärkeintä ohjetta:

1. Älä tallenna mitään tiloista, joihin sinulla ei ole oleskeluoikeutta.
2. Kotirauha on ehdoton, ilman haltijan lupaa ei saa tallentaa mitään.
3. Rakennuksia saa kuvata ja kuvia käyttää.
4. Pysyvästi julkisessa tilassa olevia teoksia saa kuvata, mutta kuvia ei saa käyttää ansiotoimintaan.
5. Muita suojattuja teoksia ja tuotoksia saa tallentaa vain, jos ne ovat tallenteessa sivuosassa.
6. Ihmisiä ei saa kuvata tai videoida tunnistettavasti heitä halventavissa tilanteissa.
7. Tunnistettavia ihmisiä sisältävän kuvan tai tallenteen julkaisu edellyttää lähes aina lupaa. Julkisessa tilassa, jossa on vapaasti ihmisiä hyvin laajasta piiristä, otetun kuvan saa kuitenkin julkaista.
8. Mainoksessa ei koskaan saa käyttää ihmisen kasvoja ilman nimenomaista lupaa.
9. Tilan haltijalla voi olla sääntöjä kuvaamisesta, joita on hyvä seurata.
10. Kohteliaisuusäännöt edellyttävät yleensä luvan kysymistä, vaikka laki sitä ei edellyttäisikään.

Julkaistu: 26.5.2011 Opettajan tekijänoikeusoppaan sivustolla: <http://www.opettajantekijanoikeus.fi/>
Kirjoittanut: Tarmo Toikkanen

